UITVOERINGSVERORDENING (EU) 2020/975 VAN DE COMMISSIE

van 6 juli 2020

tot verlening van toestemming voor overeenkomsten en besluiten inzake marktstabiliserende maatregelen in de wijnsector

DE EUROPESE COMMISSIE,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie,

Gezien Verordening (EU) nr. 1308/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 17 december 2013 tot vaststelling van een gemeenschappelijke ordening van de markten voor landbouwproducten en tot intrekking van de Verordeningen (EEG) nr. 922/72, (EEG) nr. 234/79, (EG) nr. 1037/2001 en (EG) nr. 1234/2007 van de Raad ([1]), en met name artikel 222,

Overwegende hetgeen volgt:

(1) De Unie is de belangrijkste wijnproducent ter wereld. In de verkoopseizoenen 2014/2015 tot en met 2018/2019 bedroeg de jaarlijkse wijnproductie in de Unie gemiddeld 167,6 miljoen hectoliter. Het verkoopseizoen voor wijn loopt van 1 augustus tot en met 31 juli van het daaropvolgende jaar. De Unie is goed voor 45 % van het wereldwijde wijnbouwareaal, 65 % van de wereldwijde productie, 60 % van de wereldwijde consumptie en 70 % van de uitvoer naar derde landen. De vijf grootste wijnproducerende landen in de Unie zijn, in dalende orde van grootte van de productievolumes, Italië, Frankrijk, Spanje, Duitsland en Portugal.

(2) Door de COVID-19-pandemie en de strenge verplaatsingsbeperkingen die de lidstaten hebben ingevoerd voor personen, hebben wijndruiventelers en wijnproducenten te kampen gehad met economische ontwrichting, met als gevolg financiële moeilijkheden en liquiditeitsproblemen.

(3) Door de verspreiding van de ziekte en de ingevoerde maatregelen waren minder arbeidskrachten beschikbaar, waardoor met name de fasen van productie, verwerking en vervoer van wijndruiven en wijn in het gedrang zijn gekomen.

(4) De verplichte sluiting van restaurants, hotels en bars en de annulering van feesten en festiviteiten zoals bruiloften, verjaardagen en zakelijke evenementen in de Unie en in derde landen hebben de horeca- en de cateringsector gedurende meerdere maanden stilgelegd. Daarnaast zijn toeristische en wijntoeristische activiteiten zoals proeverijen, beurzen en aankopen en consumptie ter plaatse in de meeste lidstaten sinds maart 2020 grotendeels verstoord.

(5) Daardoor zijn de vraagpatronen voor wijn aanzienlijk gewijzigd. De consumentenvraag is verschoven naar het thuisverbruik van wijn. Het toegenomen thuisverbruik van bepaalde wijnproducten heeft echter de gedaalde vraag in de horeca- en de cateringsector niet gecompenseerd.

(6) Door de sluiting van restaurants en andere horecagelegenheden is de omzet van de wijnproducenten gedaald. Omdat Duitse wijnproducenten niet aan restaurants konden verkopen, zagen zij in het eerste kwartaal van 2020 de helft van hun omzet verloren gaan. Ook daalde de verkoop aan gespecialiseerde wijnwinkels, waar vaak wijnen uit het hogere segment worden verkocht, met 23 %. Volgens schattingen van de sector voor de hele Unie heeft de sluiting van restaurants, bars en hotels ertoe geleid dat vanaf het moment waarop de restaurants gesloten begonnen te worden (vanaf half maart) tot eind mei 2020 er 30 % minder wijn is verkocht en zich een waardeverlies van 50 % heeft voorgedaan in vergelijking met de verkoopcijfers van vóór de sluitingen.

(7) Ondanks de recente versoepeling van bepaalde maatregelen en van bepaalde verplaatsingsbeperkingen, waarbij onder meer restaurants en horecagelegenheden opnieuw open kunnen, wordt niet verwacht dat de situatie het komende half jaar zal normaliseren. Restaurants en andere horecagelegenheden zullen zich moeten houden aan de voorwaarden van social distancing, met een beperking van het aantal klanten. Bovendien blijven in veel lidstaten bepaalde beperkingen op het aantal deelnemers aan sociale bijeenkomsten van kracht, onder meer voor particuliere evenementen zoals bruiloften, waar vanouds wijn wordt geconsumeerd.

(8) Ook de heropstart van het wereldwijde toerisme, dat naar verwachting zijn omzet in het tweede kwartaal van 2020 met 70 % zal zien dalen, zal waarschijnlijk in de komende zes maanden te beperkt zijn om te compenseren voor het gebrek aan consumptie in restaurants in de periode waarin de strenge verplaatsingsbeperkingen van kracht waren.

([1]) PB L 347 van 20.12.2013, blz. 671.

(9) In het algemeen wordt geschat dat het wijnverbruik in de Unie in het verkoopseizoen 2019/2020 zal terugvallen tot 108 miljoen hectoliter. Dit betekent een algehele daling van het verbruik van meer dan 8 % in het verkoopseizoen 2019/2020 ten opzichte van het gemiddelde van de laatste vijf verkoopseizoenen.

(10) De uitvoer naar derde landen is bijzonder belangrijk voor de wijnsector in de Unie. In 2019 was de totale uitvoer goed voor 12,1 miljard EUR. Tijdens de COVID-19-pandemie had de uitvoer te lijden onder logistieke problemen en een gedaalde consumptie door de verplaatsingsbeperkingen, die ook in derde landen werden opgelegd. De uitbraak van de COVID-19-pandemie in China heeft geleid tot aanzienlijke havencongestie in dat land en elders, en tot geannuleerde afvaarten, waardoor minder containers beschikbaar waren, de vrachttarieven aanzienlijk de hoogte ingingen en exporteurs werden geconfronteerd met uitgestelde zendingen. Daar komt bij dat de wijnexport vanuit de Unie al negatieve gevolgen ondervond van de gestegen importtarieven van de Verenigde Staten op de invoer van bepaalde wijnen uit de Unie. Sinds oktober 2019 hebben de Verenigde Staten, de belangrijkste uitvoermarkt voor wijn van de Unie, een ad-valorem-invoertarief van 25 % ingesteld voor niet-mousserende wijnen uit de Unie.

(11) Naar verwachting zal de uitvoer van wijn uit de Unie naar derde landen in het verkoopseizoen 2019/2020 in het algemeen met 14 % dalen, zowel in vergelijking met het voorgaande verkoopseizoen als met het gemiddelde van de laatste vijf verkoopseizoenen. De uitvoer van Franse, Italiaanse en Spaanse wijnen naar derde landen is in mei 2020 aanzienlijk gedaald ten opzichte van mei 2019: de uitvoer van Franse wijn naar derde landen daalde met 33 % in volume en 55 % in waarde; de uitvoer van Italiaanse wijn naar derde landen daalde met 22 % in volume en 26 % in waarde; en de uitvoer van Spaanse wijn naar derde landen daalde met 63 % in volume en 43 % in waarde. Op basis van dezelfde referentieperioden is vooral de uitvoer van mousserende wijnen sterk geraakt. Volgens schattingen van de wijnsector is in mei 2020 de uitvoer van champagne naar de Verenigde Staten en China gedaald met 64 % in volume en 55 % in waarde, de uitvoer van prosecco naar derde landen met 27 % in volume en 32 % in waarde, en de uitvoer van cava naar derde landen met 40 % in volume en in waarde.

(12) Voorts zijn momenteel grote hoeveelheden wijn opgeslagen als gevolg van een uitzonderlijke oogst van 174,4 miljoen hectoliter in het verkoopseizoen 2018/2019, waardoor de beginvoorraad in het verkoopseizoen 2019/2020 14 % hoger lag dan in het verkoopseizoen 2018/2019. Niet-verkochte wijn zal moeten worden opgeslagen.

(13) Gezien de bovenvermelde omstandigheden wordt deze situatie beschouwd als een periode van ernstig verstoord marktevenwicht.

(14) Om de wijnbouwers en wijnproducenten te helpen bij het vinden van een evenwicht in deze periode van ernstig verstoord marktevenwicht, is het passend landbouwers, verenigingen van landbouwers of unies van dergelijke verenigingen, of erkende producentenorganisaties, unies van erkende producentenorganisaties en erkende brancheorganisaties voor een periode van zes maanden toe te staan om overeenkomsten te sluiten en besluiten te nemen met betrekking tot de productie van wijndruiven en wijn. Het gaat onder andere om de volgende maatregelen: i) bewerking en verwerking; ii) opslag; iii) gezamenlijke afzetbevordering; iv) kwaliteitseisen, en v) tijdelijke productieplanning.

(15) Dergelijke overeenkomsten en besluiten zouden bijvoorbeeld het volgende kunnen omvatten: i) de verwerking van wijn voor andere doeleinden, zoals distillatie van wijn tot alcohol; ii) het creëren en het vinden van opslagcapaciteit voor de grotere hoeveelheid wijn die moet worden opgeslagen; iii) de bevordering van het wijnverbruik; iv) het bereiken van overeenstemming over kwaliteitseisen waarbij alleen wijn die aan die eisen voldoet, in de handel mag worden gebracht, en v) het plannen van maatregelen om de volumes van de toekomstige oogst te verminderen.

(16) Overeenkomsten of besluiten moeten tijdelijk worden toegestaan voor een periode van zes maanden. De aanstaande oogst voor het verkoopseizoen 2020/2021, die in augustus 2020 van start gaat, en de aanloop naar de eindejaarsfeesten, wanneer met name wijnen uit het hogere segment en mousserende wijnen worden geconsumeerd en uitgevoerd, zijn de perioden waarin de genoemde maatregelen naar verwachting de grootste impact zullen hebben.

(17) Overeenkomstig artikel 222, lid 1, eerste alinea, van Verordening (EU) nr. 1308/2013 mag de toestemming worden verleend als de goede werking van de interne markt er niet door wordt ondermijnd en de overeenkomsten en besluiten uitsluitend tot doel hebben de sector te stabiliseren. Deze specifieke voorwaarden sluiten overeenkomsten en besluiten uit die direct of indirect leiden tot compartimentering van de markten, tot discriminatie op basis van nationaliteit of tot prijszetting. Indien de overeenkomsten en besluiten niet of niet meer aan deze voorwaarden voldoen, is artikel 101, lid 1, van het Verdrag van toepassing op deze overeenkomsten en besluiten.

(18) De toestemming die bij deze verordening wordt verleend, moet het grondgebied van de Unie bestrijken, aangezien het ernstig verstoorde marktevenwicht zich in de hele Unie voordoet.

(19) Om de lidstaten in staat te stellen te beoordelen of de overeenkomsten en besluiten betreffende de productie van wijndruiven en wijn de goede werking van de interne markt niet ondermijnen en uitsluitend tot doel hebben de wijnsector te stabiliseren, moet aan de bevoegde autoriteiten, met inbegrip van de mededingingsautoriteiten, van de lidstaat met het hoogste aandeel in het geraamde productievolume van wijndruiven en wijn waarop die overeenkomsten of besluiten betrekking hebben, informatie worden verstrekt over de gesloten overeenkomsten en de genomen besluiten, over het productievolume van de wijndruiven en de wijn en over de looptijd van de overeenkomsten en besluiten.

(20) Gezien de ernstige verstoring van het marktevenwicht, de noodzaak om rekening te houden met de bestaande wijnvoorraden, de gedaalde consumptie en het verlies van uitvoermarkten, en om de wijnsector te helpen herstellen in de periode waarin de COVID-19-beperkingen worden versoepeld, inclusief de periode tot aan de eindejaarsfeesten en daarna, moet deze verordening in werking treden op de dag na die van de bekendmaking ervan.

(21) De in deze verordening vervatte maatregelen zijn in overeenstemming met het advies van het Comité voor de gemeenschappelijke ordening van de landbouwmarkten,

HEEFT DE VOLGENDE VERORDENING VASTGESTELD:

Artikel 1

Onverminderd artikel 152, lid 1 bis, artikel 209, lid 1, en artikel 210, lid 1, van Verordening (EU) nr. 1308/2013 wordt hierbij aan landbouwers, verenigingen van landbouwers, unies van dergelijke verenigingen, erkende producentenorganisaties, unies van erkende producentenorganisaties en erkende brancheorganisaties toestemming verleend om tijdens een periode van zes maanden die ingaat op de datum van inwerkingtreding van deze verordening, ten aanzien van de productie van wijndruiven en wijn overeenkomsten te sluiten en gezamenlijke besluiten te nemen inzake bewerking en verwerking, opslag, gezamenlijke afzetbevordering, kwaliteitseisen en tijdelijke productieplanning.

Artikel 2

De lidstaten nemen de nodige maatregelen om ervoor te zorgen dat de in artikel 1 bedoelde overeenkomsten en besluiten de goede werking van de interne markt niet ondermijnen en uitsluitend tot doel hebben de wijnsector te stabiliseren.

Artikel 3

Het geografische toepassingsgebied van deze toestemming is het grondgebied van de Unie.

Artikel 4

1. Zodra de in artikel 1 bedoelde overeenkomsten of besluiten zijn gesloten of genomen, stellen de betrokken landbouwers, verenigingen van landbouwers, unies van dergelijke verenigingen, erkende producentenorganisaties, unies van erkende producentenorganisaties en erkende brancheorganisaties de bevoegde autoriteiten van de lidstaat die het hoogste aandeel heeft in het geraamde productievolume van wijndruiven en wijn waarop deze overeenkomsten of besluiten betrekking hebben, in kennis van deze overeenkomsten of besluiten, met opgave van de volgende gegevens:

a) het geraamde productievolume van de wijndruiven en de wijn waarop de overeenkomsten of besluiten betrekking hebben;

b) de verwachte uitvoeringsperiode.

2. Uiterlijk 25 dagen na het verstrijken van de in artikel 1 bedoelde periode van zes maanden stellen de betrokken landbouwers, verenigingen van landbouwers, unies van dergelijke verenigingen, erkende producentenorganisaties, unies van erkende producentenorganisaties en erkende brancheorganisaties de in lid 1 van dit artikel bedoelde bevoegde autoriteiten in kennis van het productievolume van de wijndruiven en de wijn waarop de overeenkomsten of besluiten daadwerkelijk betrekking hebben.

3. Overeenkomstig Uitvoeringsverordening (EU) 2017/1185 van de Commissie ([2]) stellen de lidstaten de Commissie in kennis van het volgende:

a) uiterlijk vijf dagen na het verstrijken van elke periode van één maand, de overeenkomsten en besluiten die hun overeenkomstig lid 1 in die periode zijn meegedeeld;

b) uiterlijk dertig dagen na het verstrijken van de in artikel 1 bedoelde periode van zes maanden, een overzicht van de in die periode uitgevoerde overeenkomsten en besluiten.

Artikel 5

Deze verordening treedt in werking op de dag na die van de bekendmaking ervan in het *Publicatieblad van de Europese Unie*.

Deze verordening is verbindend in al haar onderdelen en is rechtstreeks toepasselijk in elke lidstaat.

Gedaan te Brussel, 6 juli 2020.

Voor de Commissie
De voorzitter
Ursula VON DER LEYEN

([2]) Uitvoeringsverordening (EU) 2017/1185 van de Commissie van 20 april 2017 tot vaststelling van voorschriften voor de toepassing van de Verordeningen (EU) nr. 1307/2013 en (EU) nr. 1308/2013 van het Europees Parlement en de Raad wat betreft de aan de Commissie te melden informatie en documenten en tot wijziging en intrekking van diverse verordeningen van de Commissie (PB L 171 van 4.7.2017, blz. 113).